

Drogově závislí

K obrovskému rozšíření viru HIV dochází především u drogově závislých. Drogově závislí tvoří celosvětově 10% nově nakažených virem HIV. V minulosti bylo velmi malé procento drogově závislých nakažených virem HIV, dnes představují velmi rostoucí skupinu především v zemích bývalého Sovětského svazu a v Asii. Nejvíce HIV+ drogově závislých je v těchto zemích: Barma, Čína, Ukrajina.

Odstrašující čísla z některých zemí

Rusko – 90% nově nakažených virem HIV (2002-2004) jsou drogově závislí

Ukrajina – 69% nově nakažených virem HIV (2002-2004) jsou drogově závislí, z toho je pouze 20% léčeno – drogově závislí HIV+ jsou léčeni až po všech ostatních skupinách

Testování a léčba - celosvětově

Mnoho drogově závislých má strach ze zdravotnických zařízení, takže se ani nejdou otestovat z toho důvodu, že tam nedochází k ochraně jejich soukromí. Lidé jsou mnohem více motivováni jít na HIV testy, pokud společnost podporuje léčbu lidí HIV+ a všemožně jim pomáhá. Nejhorší je domněnka, že lidé HIV + drogově závislí se nechtějí a nebudou úspěšně léčit. Tito lidé mají stejnou šanci jako lidé z jiných skupin. Je dokázáno, že když drogově závislí HIV + budou zahrnuti do léčby, budou se držet potřebného léčebného režimu. Většina drogově závislých vůbec neví, že jsou nakaženi, takže šíří svoji nemoc dále.

Prevence:

- 1) Programy na výměnu jehel
- 2) Opiátová substituční terapie a léčby na závislosti na jiné drogy
- 3) Antiretrovirová léčba
- 4) Prevence a léčba sexuálně přenosných infekcí
- 5) Propagace kondomů pro drogově závislé a jejich sexuální partnery
- 6) Cílené vzdělávání a komunikace
- 7) Stanovení diagnózy a léčby, očkování proti hepatitidě
- 8) **Zvýšení testovanosti na HIV a HCV**

Údaje z dotazníkového průzkumu v některých kontaktních centrech pro drogově závislé

- Nejvíce drogově závislých je mezi 18 – 30 lety
- 46% má pouze základní vzdělání
- 70% chce vědět, jestli jsou HIV+
- 53% si myslí, že jim včasná léčba může prodloužit život
- 60% se někdy nechalo testovat
- 43% nemá stálého partnera
- **30% nepoužívá žádné prostředky ke snížení rizika nákazy HIV infekce** (např. kondom, sterilní pomůcky...)
- **4% se chrání při sexuálním styku vždy kondomem**
- 12% si myslí, že se HIV přenáší líbáním, slinami nebo slzami
- **81% upřednostňuje injekční aplikaci** – hlavně kvůli rychlejšímu a lepšímu nástupu účinku
- **67% upřednostňují náhodný pohlavní styk nebo po krátké známosti**

Nejrozšířenější česká droga pro injekční aplikaci - Metamfetamin

V Evropě je nezákonná výroba metamfetaminu soustředěna do České republiky, kde

bylo v roce 2009 odhaleno 342 výroben, většinou menších „kuchyňských laboratoří“ (pokles z 434 v roce 2008).

Metamfetamin uvádí jako primární drogu velká část klientů nastupujících léčbu v České republice (61 %) a na Slovensku (30 %). Obě země uvádějí za poslední desetiletí zvýšení počtu a celkového podílu uživatelů nově nastupujících léčbu v souvislosti s metamfetaminem. Mezi těmi, kteří vyhledají pomoc kvůli problému s užíváním metamfetaminu, je **injekční užívání běžné v České republice (79 %)** a v menší míře na Slovensku (37 %), přičemž celková úroveň od roku 2004 klesá. Klienti užívající metamfetamin v těchto zemích mají při nástupu léčby průměrný věk kolem 25 let.

Mezi uživateli metamfetaminu v České republice byla hlášena **vysoká míra rizikového sexuálního chování**, které znamená jejich větší zranitelnost vůči pohlavně přenosným infekcím.

V některých zemích však míra injekčního užívání podle všeho zůstává poměrně stabilní (Řecko, Kypr, Maďarsko, Chorvatsko, Norsko), zatímco Česká republika vykázala **nárůst počtu injekčních uživatelů** převážně metamfetaminu, a to v letech 2004 až 2009.

Užívání drog ve vězeňské populaci

I nadále přetrvává nedostatečná standardizace metodik používaných ve studiích o užívání drog ve věznicích. Výzkum však ukazuje, že užívání drog má mezi vězni vyšší prevalenci než v obecné populaci. Vězení může být místem, kde dojde k zasvěcení do užívání drog nebo do škodlivějších způsobů užívání. Například belgická studie provedená v roce 2008 zjistila, že více než třetina vězňů užívajících drogy začala ve věznici užívat novou drogu, přičemž nejčastěji uváděnou drogou byl heroin. Injekční uživatelé drog ve výkonu trestu odnětí svobody podle všeho sdílejí **své injekční náčiní častěji než uživatelé na svobodě**, což vyvolává otázky o možném šíření infekčních nemocí ve vězeňské populaci. V České republice si **drogy nitrožilně aplikuje až čtvrtina odsouzců**.

V České republice, Lucembursku a na Maltě je prevalence HCV podle všeho vyšší mezi injekčními uživateli testovanými ve věznicích než mezi těmi, kteří byli testováni v jiných prostředích.

Rostoucí obavy z hlediska veřejného zdraví v Evropě vzbuzuje **hepatitida C ve vězeňské populaci**. Přes důležitost zjišťování těchto infekcí při nástupu do věznice a doloženou nákladovou efektivitu poskytování léčby HCV v prostředí věznic, zůstává mnoho vězňů netestováno a neléčeno.

Zdroje:

www.soros.org, bakalářská práce - Jitka Vyhlídalová, Problematika HIV u drogově závislých, EMCDDA, www.hiveurope.eu